

LIFE ROCZNE SPRAWOZDANIE ZA ROK 2025

ŚWIĘTUJEMY 10-LECIE ORGANIZACJI LIFE

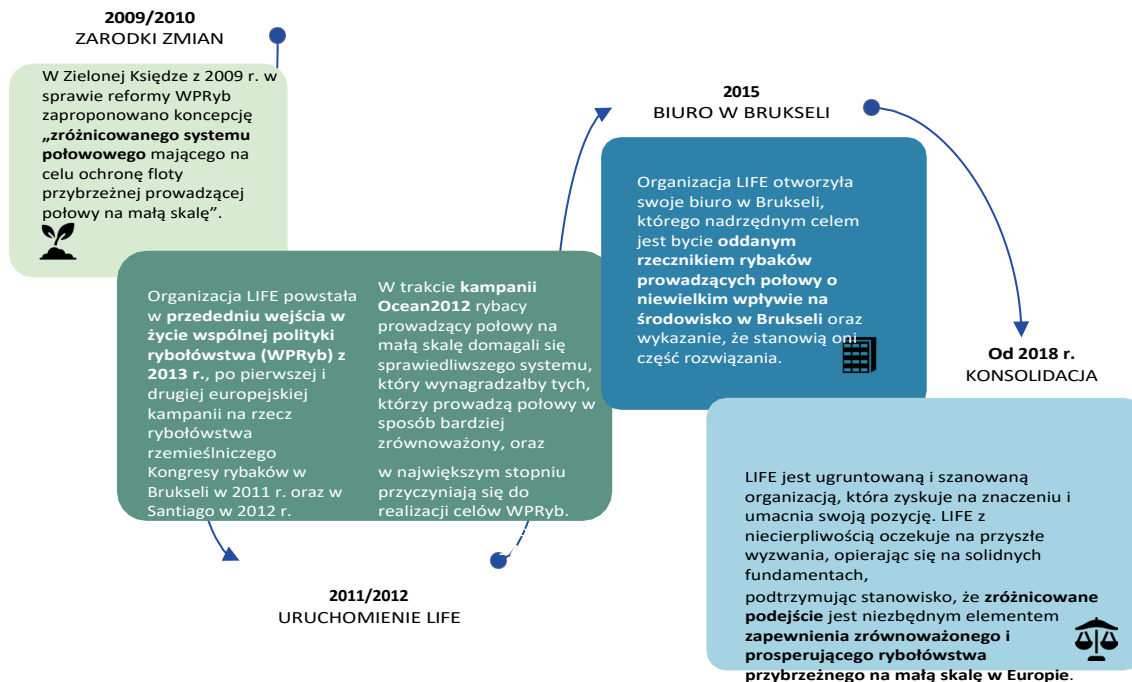
Zjednoczenie europejskich rybaków prowadzących działalność na małą skalę w celu zapewnienia sprawiedliwego rybołówstwa, zdrowych mórz i prężnych społeczności rybackich

Spis treści

WPROWADZENOBCHODY 10-LECIA LIFE	2
Sprawiedliwitraktowanie małych rybołówstw przybrzeżnych (SSCF)	2
Główne kamienie milowe na tej drodze: od „2015” 2025	3
Co się zmieniło?	4
Kamienie milowe 2025	5
KSZTAŁTOWANIA PRZYSZŁOŚCI: GŁÓWNE POSTULATY LIFE	7
WSPÓŁPRACA NA WYSOKIM SZCZEBLU Z KOMISARZEM COSTASEM KADISEM	8
PRZYWÓDZTWO SSCF NA POZIOMIE GLOBALNYM	10
POLITYKA UE „&” – OSIĄGNIĘCIA W DZIAŁANIACH RZECZNICZYCH 2025	12
Kampania „Make Fishing Fair”	12
Ocena wspólnej polityki rybołówstwa	17
Kolejny budżet UE (WFR) w kontekście oceny WPRyb	18
Europejski pakt na rzecz oceanów& Ustawa o oceanach	18
Reforma podstaw naukowych zarządzania rybołówstwem	20
Partnerstwo na rzecz transformacji energetycznej (ETP)	20
Rozporządzenie w sprawie kontroli& Odstępstwo dotyczące portów wymienionych w wykazie	22
Morskie planowanie przestrzenne i 12-milowa strefa regeneracyjna	23
Nowe podejście do rybołówstwa: wizja rybołówstwa o niewielkim wpływie na środowisko w Europie	24
DZIAŁANIA REGIONALWODĄ	25
Wzmocnienie reprezentacji w radach doradczych (wszystkie regiony)	25
Region Morza Bałtyckiego& Morza Północnego	26
Region Morza Śródziemnego& Morza Czarnego	29
Region Atlantycki	29
PROJEKTY& INNOWACJE	30
Fish-X: Cyfryzacja na rzecz sprawiedliwego i zrównoważonego rybołówstwa	30
Round Goby: Jak zamienić gatunek inwazyjny w szansę	31
Seaglow: Innowacje na rzecz rybołówstwa odpornego na zmiany klimatu	33
System gwarancji partycypacyjnej (PGS) dla SSCF	34
KOMUNIKACJA, WYDARZENIA I CZŁONKOSTWO W ORGANIZACJI&	35
PROCESY WEWNĘTRZNE& ZARZĄDZANIE	35
Wzrost liczby członków& – wzmocnienie zarządzania	35
Sekretariat LIFE zwiększa potencjał	37
PODSUMOWANIE FINANSOWE2025 I BUDŻET 2026	37
Finanse LIFE 2025	37
PERSPEKTYWY NA PRZYSZŁOŚĆ 2026	42

WPROWADZENIE: ŚWIĘTUJEMY 10-LECIE LIFE

W 2025 roku mija **10 lat od momentu, gdy LIFE otworzyło swoje biuro w Brukseli**. To dobry moment, aby spojrzeć wstecz na to, co udało się osiągnąć i co zmieniło się w ciągu tej dekady. W pewnym sensie ewolucja LIFE przebiegała w czterech różnych etapach: początkowym (2009/10), uruchomienia (2011/2012), rozruchu (2014–2018) oraz konsolidacji (od 2018 r.). Od listopada 2018 r. LIFE jest zarejestrowana w Belgii jako organizacja non-profit (ASBL).

Sprawiedliwe traktowanie rybołówstwa przybrzeżnego na małą skalę (SSCF)

Od samego początku LIFE domagała się sprawiedliwego traktowania SSCF, obejmującego sprawiedliwy dostęp do zasobów, rynków, wsparcia sektorowego oraz udziału w procesie decyzyjnym.

Aby zaradzić niesprawiedliwemu systemowi kwotowemu, LIFE podkreśla potrzebę pełnego wdrożenia art. 17 zgodnie z duchem prawa. Znajduje to odzwierciedlenie w motywie 33, który stanowi, że: „Dostęp do łowisk powinien opierać się na przejrzystych i obiektywnych kryteriach, w tym kryteriach o charakterze środowiskowym, społecznym i gospodarczym. Państwa członkowskie powinny promować odpowiedzialne rybołówstwo poprzez zapewnianie zachęt dla tych podmiotów, które prowadzą połowy w sposób najmniej szkodliwy dla środowiska i które zapewniają największe korzyści dla społeczeństwa”.

Drugą stroną medalu sprawiedliwego rybołówstwa jest sprawiedliwy dostęp do rynków, gdzie kluczowe znaczenie ma zróżnicowanie produktów SSCF oraz sektorowe wsparcie dla organizacji producentów (PO) SSCF i innych struktur. Sprawiedliwy dostęp do procesu decyzyjnego obejmuje sprawiedliwy dostęp do rad doradczych, procesów konsultacyjnych oraz europejskich urzędników odpowiedzialnych za wnioski legislacyjne i nadzór.

Główne kamienie milowe na tej drodze: lata 2015–2025

W trakcie realizacji programu LIFE do 2025 r. osiągnięto kilka znaczących kamieni milowych. Warto tutaj wymienić kilka z nich:

LIFE ROZPOCZYNA DZIAŁALNOŚĆ W RADACH DORADCZYCH

Działalność LIFE na szczeblu regionalnym i lokalnym wzmocniła rolę członków LIFE w ramach Rady Doradczej Morza Bałtyckiego (BSAC), wspierając pięć stowarzyszeń członkowskich w dołączeniu do Komitetu Wykonawczego BSAC (w latach 2016–2018 oraz obecnie). Następnie LIFE dołączyło do dwóch innych rad doradczych (AC): Rady Doradczej ds. Rynków (MAC) w latach 2016–2021 oraz Rady Doradczej ds. Morza Śródziemnego (MedAC) – w latach 2016–2021 oraz od 2025 r. do chwili obecnej, przy czym członkowie LIFE angażują się również w prace Rady Doradczej ds. Wód Północno-Zachodnich (NWW AC) oraz Rady Doradczej ds. Wód Południowo-Zachodnich (SWW AC).

LIFE JEST PARTNEREM-ZAŁOŻYCIELEM INICJATYWY „PRZYJACIELE RYBOŁÓWSTWA NA MAŁĄ SKALĘ” W RAMACH GFCM

W regionie Morza Śródziemnego organizacja LIFE została partnerem-założycielem „Platformy Przyjaciół Rybołówstwa na Małą Skalę” w ramach Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego i Morza Czarnego (GFCM) w celu promowania i wspierania wdrażania Regionalnego Planu Działania na rzecz Rybołówstwa na Małą Skalę (RPOA SSCF) – pierwszego regionalnego instrumentu zarządzania rybołówstwem na małą skalę przyjętego przez regionalną organizację ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO).

LIFE WSPÓŁPROWADZI OGÓLNOUNIJNĄ KAMPANIĘ PRZECIWKO POŁOWOM TRĄŁOWYM Z WYKORZYSTANIEM IMPULSÓW ELEKTRYCZNYCH

Na poziomie europejskim organizacja LIFE była jednym z liderów ogólnounijnej kampanii przeciwko połowom trąłowym z wykorzystaniem impulsów elektrycznych, ujawniając brak przejrzystości, nadużywanie dotacji oraz szkody społeczne i środowiskowe spowodowane tą metodą połowową. W wyniku tej kampanii Parlament Europejski zlikwidował lukę prawną w rozporządzeniu w sprawie środków technicznych, skutecznie zakazując stosowania tego narzędzia połowowego w 2018 roku.

PRZYDZIAŁ KWOT NA TUŃCZA KAJALSKI UZNANY ZA NIESPRAWIEDLIWY

Niesprawiedliwy system przydziału kwot tuńczyka błękitnopłetwego we Francji został uznany za taki przez francuskie sądy. W 2021 r. Sąd Administracyjny w Montpellier orzekł, że „mechanizm przydziału kwot tuńczyka błękitnopłetwego nie spełnia wymaganych norm europejskich

„nie jest ani przejrzysta, ani obiektywna i nie uwzględnia w odpowiedni sposób art. 17”. Sprawa, wszczęta w 2017 r. przez francuskich rybaków prowadzących działalność na małą skalę zrzeszonych w LIFE oraz samą organizację LIFE, pozostaje nierozstrzygnięta po złożeniu przez władze francuskie ostatniej apelacji.

PROGRAM LIFE WSPIERA WSPÓŁZARZĄDZENIE I OCHRONĘ ŚRODOWISKA MORSKIEGO

Działania programu LIFE w terenie odegrały kluczową rolę w stworzeniu czterech programów współzarządzania (2 w Katalonii, 1 na Balearach i 1 na Maltcie), a także jednej strefy zakazu połowów na Cyprze, kierowanej przez rybaków (zatwierdzonej prawnie), oraz dwóch raportów naukowych zalecających utworzenie w przyszłości stref zakazu połowów (NTZ) i morskich obszarów chronionych (MPA) w Hiszpanii i we Włoszech. Rząd maltański uznał północno-wschodni obszar chroniony (MPA) za udany projekt pilotażowy i planuje rozszerzyć go na skalę krajową.

PROGRAMY MARKETINGOWE URUCHOMIONE W RAMACH PROJEKTU LIFE W CELU WSPIERANIA ZRÓWNOWAŻONYCH I SPRAWIEDLIWYCH SYSTEMÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

Uruchomiono dwa programy marketingu bezpośredniego (Empesca't) lub wzmocniono istniejące (Peix Nostrum), a także utworzono trzy lokalne społeczności praktyków w celu wsparcia transformacji lokalnych systemów żywnościowych poprzez plany działania zmierzające do stworzenia zrównoważonych i sprawiedliwych systemów żywnościowych.

PROGRAM LIFE ODGRYWA MIĘDZYNARODOWĄ ROLĘ W WYDARZENIACH SSCF

Na poziomie międzynarodowym program LIFE odegrał kluczową rolę we wzmacnianiu globalnego ruchu na rzecz rybołówstwa na małą skalę, współorganizując wraz z TBTI, ICSF i innymi zainteresowanymi stronami warsztaty podczas IV Światowego Kongresu Rybołówstwa na Małą Skalę dla Europy (Malta, 2022 r.), regionalnych warsztatach IYAFA w Europie (Hiszpania, 2023 r.) oraz dołączając w latach 2023 i 2025 do koalicji stowarzyszeń rybaków prowadzących rybołówstwo na małą skalę z Afryki, Pacyfiku, Ameryki łacińskiej i Azji w ramach wspólnie opracowanego apelu do rządów opartego na pięciu obszarach działania i zasadach postępowania mających na celu wsparcie rybołówstwa na małą skalę.

LIFE TORUJE DROGĘ DLA ARTYKUŁU 17 I VADEMECUMU KE

Działania rzecznicze LIFE w Parlamencie Europejskim (PE) odegrały kluczową rolę w zorganizowaniu przez Komisję PECH warsztatów „Sprawiedliwe traktowanie rybaków prowadzących rybołówstwo na małą skalę w przydziale uprawnień połowowych” (2019 r.), torując drogę do rezolucji parlamentarnej w sprawie art. 17 (2022 r.), vademecum KE dotyczącego art. 17 (2025 r.) oraz rezolucji w sprawie rybołówstwa na małą skalę i współzarządzania.

Co się zmieniło?

Chociaż nadal istnieją kluczowe wyzwania związane z zapewnieniem sprawiedliwego dostępu do SSCF, pojawiły się cztery nowe wyzwania, które stały się jeszcze bardziej palące:

KONKURENCJA O PRZESTRZEŃ NADMORSKĄ

Rozwój niebieskiej gospodarki, wiążący się z coraz większą konkurencją o przestrzeń przybrzeżną z innymi sektorami niebieskiej gospodarki, budzi obawy dotyczące ograniczania przestrzeni obszarów połowowych.

ZMIANY KLIMATYCZNE

Coraz bardziej widoczne skutki zmian klimatu w strefie przybrzeżnej w postaci morskich fal upałów, zakwaszenia morza kwaszenie, niedobór tradycyjnych

gatunków gwałtowny wzrost ga
, gatunków populacji tu
inwazyjne gatunków o znacznym
spadku liczebności nk
planktonu. ó
w

ODNOWA POKOLENIOWA

Odnowa pokoleniowa zarówno floty rybackiej, jak i społeczności rybaków stała się poważnym problemem. Młodzi rybacy niechętnie wybierają ten zawód, a ci, którzy są nim zainteresowani, napotykają na znaczne przeszkody.

PRZEJŚCIE ENERGETYCZNE

Chociaż rybołówstwo na małą skalę już teraz zapewnia żywność niskoemisyjną, w obliczu rosnącej wrażliwości łańcucha dostaw narasta presja na transformację energetyczną polegającą na odejściu od paliw kopalnych na rzecz czystszych, tańszych i bezpieczniejszych alternatyw.

Kamienie milowe roku 2025

PUBLIKACJA „OCEAN PACT”

która zobowiązuje UE do priorytetowego traktowania wsparcia dla rybołówstwa na małą skalę oraz do rozważenia utworzenia specjalnej Rady Doradczej ds. rybołówstwa na małą skalę.

VADEMECUM DOTYCZĄCE ART. 17 OPUBLIKOWANE PRZEZ KE

ustanawiające ramy mające pomóc państwom członkowskim w przejrzystym, obiektywnym i społecznie odpowiedzialnym przydzielaniu kwot. Podkreśla się w nim „ducha art. 17... [mającego na celu] promowanie odpowiedzialnego rybołówstwa poprzez zapewnienie zachęt dla tych podmiotów, które prowadzą połowy w sposób najmniej szkodliwy dla środowiska”, wzywając państwa członkowskie do terminowego, przejrzystego i aktywnego ponownego przydzielania niewykorzystanych uprawnień do połowów.

Znaczenie SSCF podkreślone w budżecie UE na lata 2028–2032

który wzywa państwa członkowskie do „uwzględnienia w swoich planach partnerstwa krajowego i regionalnego (NRP) szczególnych potrzeb rybołówstwa, akwakultury i społeczności nadbrzeżnych, a w szczególności rybołówstwa przybrzeżnego na małą skalę”.

PUBLIKACJA ZALECEŃ PARTNERSTWA NA RZECZ TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ (ETP)

uwzględniających wymagania specyficzne dla SSCF w przyszłym planie działania UE na rzecz transformacji energetycznej. Koordynacja prac grupy roboczej ds. SSCF przez program LIFE zapewniła, że proporcjonalność, wykonalność oraz dostosowane do potrzeb SSCF ścieżki działania zostały formalnie uwzględnione w ostatecznych zaleceniach.

POSTĘPY W REFORMOWANIU PODSTAW NAUKOWYCH ZARZĄDZANIA RYBOŁÓWSTWEM W UE

Dzięki działaniom rzeczniczym LIFE ponownie skupiono uwagę instytucji na doradztwie ukierunkowanym na odbudowę zasobów i opartym na ekosystemie oraz na ulepszonych biologicznych punktach odniesienia.

MOCNE WEZWANIE DO OPRACOWANIA EUROPEJSKIEGO PLANU DZIAŁANIA DLA SSCF

w ramach kampanii „Make Fishing Fair”, w ramach której Komisji Europejskiej formalnie przedstawiono plan działania „Make Fishing Fair”, podpisany przez 37 organizacji SSCF i poparty przez 14 organizacji pozarządowych.

LIFE WYBIERA NOWY ZARZĄD

Gwenaël Pennarun został ponownie wybrany na stanowisko prezesa, co wzmacnia stabilność organizacyjną i potencjał przywódczy na kolejny etap działań na rzecz polityki UE.

PUBLIKACJA RAPORTU „RETHINK FISHERIES: WSPÓLNA WIZJA SPRAWIEDLIWEGO I NIEZANIMUJĄCEGO ŚRODOWISKA RYBOŁÓWSTWA W EUROPIE”

co pozycjonuje LIFE jako kluczowego współtwórcę przyszłej wizji Komisji dotyczącej rybołówstwa i akwakultury do 2040 r. oraz kształtuje długoterminowy kierunek polityki UE.

Wszystkie te kamienie milowe razem stanowią **znaczący postęp**: silniejsze argumenty na rzecz dostosowanych do potrzeb ram prawnych i politycznych dla rybołówstwa na małą skalę, większe uznanie instytucjonalne, jaśniejsze ścieżki sprawiedliwego dostępu do zasobów oraz bardziej widoczna pozycja rybołówstwa na małą skalę w europejskich programach dotyczących energii, klimatu i zarządzania oceanami.

Niniejsze sprawozdanie roczne dokumentuje działania programu LIFE w całym 2025 r.: prace w zakresie polityki, inicjatywy i działania, sojusze oraz wspólne zaangażowanie rybaków prowadzących połowy na małą skalę w obronę swoich źródeł utrzymania, uzyskanie sprawiedliwego traktowania oraz odbudowę mórz europejskich.

Kształtowanie przyszłości: główne postulaty LIFE

Na początku nowego cyklu politycznego UE organizacja LIFE przedstawiła jasną wizję na X kadencję Parlamentu Europejskiego oraz kadencję Komisji w latach 2024–2029: Europę, w której rybołówstwo na małą skalę o niewielkim wpływie na środowisko jest uznawane za strategiczny atut dla suwerenności żywnościowej i bezpieczeństwa środków utrzymania, odporności na zmiany klimatu oraz żywotności społeczności nadbrzeżnych. Wizja ta wywodzi się z Manifestu LIFE na X kadencję Parlamentu Europejskiego (*„Sprawiedliwe polityki dla sprawiedliwego rybołówstwa: sprawiedliwe dla rybaków, sprawiedliwe dla przyszłych pokoleń i sprawiedliwe dla przyrody”*), opublikowanego we wrześniu 2024 r., oraz została sformułowana w planie działania „Make Fishing Fair” (listopad 2025 r.).

W ciągu 2025 r. główne postulaty LIFE obejmowały:

- Opracowanie **specjalnego planu działania na rzecz rybołówstwa na małą skalę**, zapewniającego wiążące, spójne środki na szczeblu UE dostosowane do potrzeb rybołówstwa na małą skalę i uwzględnione w przyszłej **ustawie o oceanach**.
- Odbudowę zasobów rybnych z wykorzystaniem lepszej wiedzy naukowej i tradycyjnej, w tym **reformę doradztwa naukowego** z ulepszonymi biologicznymi punktami odniesienia w celu przywrócenia zdrowia ekosystemu oraz przejrzyste i inkluzywne procesy decyzyjne.
- Sprawiedliwy podział uprawnień połowowych w oparciu o kryteria społeczne, gospodarcze i środowiskowe, przy **pełnym wdrożeniu art. 17**, w celu nagradzania odpowiedzialności środowiskowej i społecznej.
- **Strefa regeneracyjna o szerokości 12 mil** podlegająca współzarządzaniu, w której priorytetem są przybrzeżne działania połowowe o niewielkim wpływie na środowisko, odbudowa ekosystemu oraz sprawiedliwy dostęp dla małych i średnich przedsiębiorstw rybackich.
- Sprawiedliwy dostęp do wsparcia sektorowego i rynków, w tym **uznanie organizacji producentów prowadzących rybołówstwo na małą skalę** oraz zmodernizowana, dostępna struktura finansowania w ramach nowych wieloletnich ram finansowych (MFF) oraz krajowych i regionalnych planów partnerstwa.
- Uznanie **małych i średnich przedsiębiorstw rybackich za siłę napędową transformacji energetycznej**. Proporcjonalność w transformacji energetycznej, zapewniająca, że środki na rzecz dekarbonizacji pozostaną wykonalne dla małych podmiotów.
- Wzmocnienie monitorowania i egzekwowania przepisów w odniesieniu do flot przemysłowych, wyeliminowanie luk prawnych oraz zapewnienie **sprawiedliwego wdrażania rozporządzenia w sprawie kontroli**.

- Wprowadzenie **adaptacyjnych** systemów **współzarządzania** na wszystkich obszarach przybrzeżnych w strefie 12 mil, wzmacniających zarządzanie oparte na inicjatywie społeczności lokalnych.
- Wspieranie **odnowy pokoleniowej** poprzez usuwanie barier dla młodych rybaków oraz zapewnianie szkoleń, mentoringu i ścieżek prowadzących do godziwych warunków życia.
- Budowanie **społeczności nadbrzeżnych odpornych na zmiany klimatu** poprzez wspieranie adaptacji oraz długoterminowej odporności społeczno-ekologicznej.
- Osiągnięcie **równości płci** w rybołówstwie poprzez zapewnienie kobietom równego udziału i równych szans.
- Poprawić funkcjonowanie rad doradczych, w tym poprzez utworzenie **specjalnej rady doradczej ds. małych i średnich przedsiębiorstw rybackich (SSCF)**, aby wzmocnić udział SSCF w procesie decyzyjnym UE.

Te postulaty wytyczały kierunek działań LIFE w ciągu całego roku – w Parlamencie, w dialogach z Komisją, na forach międzynarodowych oraz w terenie, wśród rybaków.

WSPÓŁPRACA NA WYSOKIM SZCZEBLU Z KOMISARZEM COSTASEM KADISEM

W ciągu roku organizacja LIFE wielokrotnie spotykała się z komisarzem Costasem Kadisem i jego gabinetem:

Luty: Prezes LIFE Gwen Pennarun zabrała głos podczas dialogu wysokiego szczebla w ramach „Paktu o oceanach”

(Tymczasowa prezes LIFE, Gwen Pennarun, zabiera głos podczas spotkania wysokiego szczebla w ramach „Paktu o oceanach” z komisarzem Kadisem, Bruksela 2025 r.)

Marzec: Szwedzcy członkowie LIFE spotkali się z komisarzem Kadisem w Simrishamn, aby omówić kryzys na Morzu Bałtyckim.

(Szwedzcy członkowie LIFE wzywają komisarza UE do podjęcia działań w związku z kryzysem na Morzu Bałtyckim. Od lewej do prawej: Bengt Larsson, Costas Kadis i Stefan Nordin. Szwecja, 2025 r.)

Kwiecień: Organizacja LIFE zorganizowała jednostronne spotkanie z komisarzem Kadisem i jego gabinetem w celu omówienia art. 17, opinii naukowych oraz organizacji producentów SSCF.

(Spotkanie LIFE z komisarzem Kadisem w sprawie sprawiedliwych polityk dla rybaków prowadzących działalność na małą skalę. Od lewej do prawej: Claudia Orlandini, Brian O’Riordan, Marta Cavallé, Costas Kadis, Gwen Pennarun i Christian Tsangarides. Bruksela, 2025 r.)

Maj: Partnerstwo na rzecz transformacji energetycznej spotkało się z komisarzem Kadisem, aby przedstawić główne postulaty grup roboczych.

(Grupa Partnerstwa na rzecz Transformacji Energetycznej spotyka się z komisarzem UE Costasem Kadisem. Bruksela, 2025 r.)

Maj: Członkowie LIFE z Irlandii spotkali się z komisarzem Kadisem, aby zwrócić uwagę na kwestię odnowy pokoleniowej i barier związanych z kwotami połowowymi.

(Członkowie LIFE z Irlandii – IIMRO – spotykają się z komisarzem UE Costasem Kadisem. Irlandia, 2025 r.)

Czerwiec: LIFE uczestniczyło w wydarzeniach UNOC3 w Nicei, w których uczestniczył również komisarz Kadis i podczas których oficjalnie zainaugurowano Pakt na rzecz Oceanów.

(Promowanie globalnej agendy na rzecz rybaków prowadzących działalność na małą skalę: LIFE na UNOC3. Od lewej do prawej: Marta Cavallé, Sandrine Thomas, Gwen Pennarun i Seamus Bonner. Nicea, 2025 r.)

Lipiec: LIFE wzięło udział w dialogu dotyczącym wdrażania dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich (MSPD), któremu przewodniczył komisarz Kadis.

Listopad: LIFE i Blue Ventures zorganizowały forum „Make Fishing Fair”, na którym przemawiał komisarz Kadis.

(Od lewej do prawej: Gwen Pennarun, Marta Cavallé, komisarz UE Costas Kadić, Muireann Kavanagh z IIMRO – zdjęcie: @Matt Judge/Blue Ventures)

Listopad: LIFE uczestniczyło w dialogu na temat wdrażania SSCF, występując jako pierwszy mówca

po wystąpieniach byłych komisarzy (Damanaki i Vela).

(Oficjalne zdjęcie z dialogu na temat wdrażania. Źródło: KE – Służba Audiowizualna; Współpraca: Producent: KE – Służba Audiowizualna; Fotograf: Łukasz Kobus; Prawa autorskie: Unia Europejska, 2025)

PRZYWÓDZTWO SSCF NA POZIOMIE GLOBALNYM

Międzynarodowy program działań rozpoczął się w lutym, kiedy to organizacja LIFE wzięła udział w międzynarodowych warsztatach pt. „Wzmocnienie współpracy i budowanie potencjału w rybołówstwie na małą skalę”, które odbyły się w Kolombo na Sri Lance, wnosząc do globalnej agendy perspektywę dotyczącą wyzwań i potrzeb europejskiego rybołówstwa na małą skalę.

(Marta Cavallé uczestniczy w międzynarodowych warsztatach pt. „Wzmocnienie współpracy i budowanie potencjału w rybołówstwie na małą skalę”, które odbyły się w Kolombo na Sri Lance w 2025 r.)

W czerwcu, podczas Konferencji ONZ poświęconej oceanom w Nicei, organizacja LIFE dołączyła do globalnej delegacji rybaków prowadzących rybołówstwo na małą skalę, dbając o to, by ich punkt widzenia został przedstawiony na najwyższym szczeblu. Organizacja była współgospodarzem pokazów filmu „*Sea Change*”, wykorzystując go jako platformę do zainicjowania dialogu na temat sprawiedliwości oceanicznej i przyszłości społeczności nadbrzeżnych. LIFE uczestniczyła również w panelach wysokiego szczebla poświęconych finansowaniu, danym i zarządzaniu, dzieląc się swoją wiedzą specjalistyczną na temat sprawiedliwych i integracyjnych podejść do polityki morskiej.

Jednym z najważniejszych punktów konferencji było wydarzenie towarzyszące w Niebieskiej (oficjalnej) Strefie, współorganizowane przez LIFE i inne organizacje zrzeszające rybaków prowadzących połowy na małą skalę z całego świata, a którego gospodarzami były rządy Kostaryki i Niemiec. Wydarzenie to zgromadziło czterdziestu rybaków z dwudziestu pięciu krajów, którzy zabrali głos i budowali solidarność między regionami. Dzięki tym wspólnym wysiłkom organizacja LIFE pomogła uzyskać zobowiązania od kilku rządów, w tym Kostaryki, Madagaskaru, Seszeli i Ghany, dotyczące preferencyjnego dostępu i współzarządzania w odniesieniu do rybołówstwa na małą skalę. Aktywna obecność LIFE podczas całej konferencji, obejmująca ponad 10 wystąpień na różnych wydarzeniach, zapewniła,

że europejscy rybacy prowadzący połowy na małą skalę zostali mocno włączeni w globalny ruch na rzecz sprawiedliwości oceanicznej i zrównoważonych źródeł utrzymania na wybrzeżach.

(Członkowie i pracownicy LIFE oraz organizacja Blue Ventures uczestniczą w Konferencji Narodów Zjednoczonych poświęconej oceanom – UNOC 3 w Nicei we Francji w 2025 r.)

OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE POLITYKI I DZIAŁAŃ RZECZNICZYCH W UE W 2025 R.

Rok 2025 był dla LIFE okresem wzmożonego zaangażowania politycznego. Podczas licznych spotkań na wysokim szczeblu, debat parlamentarnych, dialogów w sprawie wdrażania z Komisją, międzynarodowych konferencji, warsztatów i konsultacji społecznych organizacja LIFE dążyła do tego, by rybacy prowadzący działalność na małą skalę znaleźli się w centrum uwagi w zakresie zarządzania rybołówstwem i oceanami w UE.

Poniżej znajduje się zbiorcze podsumowanie osiągnięć LIFE w zakresie polityki i działań rzeczniczych w tym okresie.

Kampania „Make Fishing Fair”

Kampania „Make Fishing Fair” stała się dla organizacji LIFE i Blue Ventures kluczową inicjatywą rzeczniczą roku 2025. Ważnym kamieniem milowym było wydarzenie „Sprawiedliwość dla zapomnianej floty: posłowie do Parlamentu Europejskiego i rybacy prowadzący połowy na małą skalę rzucają wyzwanie zniekształconemu morzu”, które odbyło się w marcu w Parlamencie Europejskim. Wydarzenie zgromadziło delegację rybaków prowadzących połowy na małą skalę z pięciu krajów (Irlandii, Szwecji, Francji, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii), posłów do Parlamentu Europejskiego, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Wydarzenie, którego gospodarzami byli posłowie do Parlamentu Europejskiego Isabella Lövin (Zieloni/EFA), Emma Fourreau i Luke Ming Flanagan (Lewica), a w którym udział wzięli również posłowie Paulo do Nascimento Cabral (EPP) i Eric Sargiacomo (S&D), stanowiło dla rybaków rzadką okazję do

podzielenia się bezpośrednimi doświadczeniami na temat tego, jak obecne systemy zarządzania rybołówstwem i przydziału kwot wpływają na ich źródła utrzymania, przy poparciu ze strony wszystkich partii politycznych.

Dyskusje skupiały się na nierównym podziale możliwości połowowych, koncentracji praw dostępu, wyzwaniach, przed jakimi stoją rybacy prowadzący połowy o niewielkim oddziaływaniu na środowisko w zakresie dostępu do kluczowych stad ryb, oraz na niepowodzeniu państw członkowskich w pełnym wdrożeniu art. 17 wspólnej polityki rybołówstwa. Uczestnicy wezwali do silniejszego przywództwa UE poprzez ustanowienie jasnych wytycznych w celu zapewnienia przejrzystych i sprawiedliwych systemów przydziału, które nagradzają wyniki w zakresie ochrony środowiska i spraw społecznych oraz wspierają rentowność rybołówstwa na małą skalę.

(Członkowie LIFE i Marta Cavallé zabierają głos podczas wydarzenia „Sprawiedliwość dla zapomnianej floty: posłowie do Parlamentu Europejskiego i rybacy prowadzący rybołówstwo na małą skalę rzucają wyzwanie zniekształconemu morzu” w Parlamencie Europejskim, 2025 r.)

(Członkowie LIFE, pracownicy LIFE oraz przedstawiciele Blue Ventures przed budynkiem Parlamentu Europejskiego, 2025 r.)

Przesłania kampanii zyskały międzynarodowy rozgłos podczas Trzeciej Konferencji Narodów Zjednoczonych poświęconej oceanom (UNOC3) w Nicei, gdzie delegacja LIFE (w tym rybacy z Francji i Irlandii) dołączyła do globalnej koalicji rybaków prowadzących połowy na małą skalę, potwierdzając *„Wezwanie do działania rybaków prowadzących połowy na małą skalę”* i opowiadając się za większym uznaniem tego sektora w ramach Europejskiego paktu na rzecz oceanów oraz globalnych procesów zarządzania oceanami. Wszystkie szczegóły dotyczące paktu na rzecz oceanów można znaleźć na stronie 18.

(Gwen Pennarun podczas wystąpienia na panelu „Sea Change: przyszłość rybołówstwa” w ramach Konferencji Narodów Zjednoczonych poświęconej oceanom – UNOC 3 w Nicei we Francji, 2025 r.)

Przełomowym osiągnięciem był listopadowy forum „Make Fishing Fair” w Brukseli, które zgromadziło ponad 40 rybaków prowadzących połowy na małą skalę z 16 krajów europejskich, reprezentujących łowiska Morza Bałtyckiego, Północnego Atlantyku, Morza Śródziemnego i Morza Czarnego. Uczestnicy przedstawili wspólny plan działania na rzecz sprawiedliwego rybołówstwa komisarzowi Costasowi Kadisowi, posłom do Parlamentu Europejskiego oraz innym kluczowym interesariuszom, wzywając do przyjęcia europejskiego planu działania na rzecz rybołówstwa na małą skalę do 2026 r. Podpisany przez 37 organizacji zajmujących się rybołówstwem na małą skalę i poparty przez 15 innych organizacji plan działania wzywał instytucje europejskie do ustanowienia do 2026 r. planu działania na rzecz rybołówstwa na małą skalę w Europie, opartego na zróżnicowanym podejściu politycznym i zarządczym do rybołówstwa na małą skalę (SSCF) oraz rybołówstwa na większą skalę, uwzględniającego zasady zawarte w Dobrowolnych wytycznych FAO dotyczących rybołówstwa na małą skalę (Wytyczne SSCF). Kluczowe priorytety, którymi należy się zająć

W ramach tego planu przewidziano między innymi: odbudowę zasobów rybnych i przywrócenie równowagi ekosystemowej, sprawiedliwy podział uprawnień połowowych, preferencyjny dostęp do wód przybrzeżnych, współzarządzanie, odnowę pokoleniową, równouprawnienie płci, odporność na zmiany klimatu, lepszy dostęp do rynków oraz wsparcie dla sektora. Działania te wspólnie wzmocniły zjednoczony ruch europejski i międzynarodowy opowiadający się za polityką rybołówstwa, która nagradza odpowiedzialne praktyki połowowe, wzmacnia społeczności nadbrzeżne i gwarantuje, że publiczne zasoby morskie przynoszą korzyści społeczne.

We wrześniu organizacja LIFE wysłała [pismo](#) do komisarza Costasa Kadisa w sprawie zbliżającej się publikacji „Vademecum” dotyczącego art. 17, podkreślając kluczowe kwestie, które powinno ono zawierać.

W listopadzie Komisja w końcu opublikowała długo oczekiwany „Vademecum” dotyczący art. 17, mający na celu ukierunkowanie państw członkowskich na przejrzysty, obiektywny i społecznie odpowiedzialny sposób przydzielania kwot. LIFE z zadowoleniem przyjęła ten dokument, podkreślając, że stanowi on kluczowy kamień milowy, ale zaznaczyła, że same wytyczne nie wystarczą bez wiążącego wdrożenia. Sprawiedliwość w zakresie kwot musi stanowić centralny element przyszłej ustawy o oceanach. Będzie to kluczowa kwestia, nad którą należy pracować w przyszłości.

Tydzień po forum „Make Fishing Fair” odbył się dialog w sprawie wdrażania przepisów dotyczących rybołówstwa na małą skalę, do udziału w którym zaproszono organizację LIFE. Marta Cavallé była pierwszą prelegentką po komisarzu Costasie Kadisie oraz dwóch byłych komisarzach – Marii Damanaki i Karmenu Velli. W swoim trzuminutowym wystąpieniu przedstawiła *plan działania „Make Fishing Fair”* oraz zawarte w nim wezwanie do działania jako główny temat swojej wypowiedzi.

(Wydarzenie „Make Fishing Fair”, podczas którego zarząd, pracownicy, członkowie i partnerzy LIFE dyskutowali na temat sprawiedliwej przyszłości rybołówstwa. Bruksela, Belgia, 2025 r.)

Ocena wspólnej polityki rybołówstwa (CFP)

W 2025 roku organizacja LIFE odegrała aktywną rolę w przygotowywanej ocenie Wspólnej Polityki Rybołówstwa (WPR), dbając o to, by w pełni uwzględniono perspektywę rybaków prowadzących działalność na małą skalę i o niewielkim wpływie na środowisko. Choć ostateczna ocena miała zostać opublikowana dopiero w 2026 roku, LIFE przez cały rok działała na rzecz wywarcia wpływu na jej kierunek. Organizacja LIFE wniosła znaczący wkład w ten proces, przedstawiając w kwietniu szczegółową odpowiedź w ramach konsultacji społecznych. Działania te uzupełniały wywiady z osobami przeprowadzającymi ocenę, wymiana poglądów z urzędnikami Komisji oraz skoordynowane uwagi przekazane wspólnie z partnerskimi organizacjami pozarządowymi, mające na celu zwrócenie uwagi na utrzymujące się od dawna luki w wdrażaniu – zwłaszcza w odniesieniu do **art. 17, dostępu do obszarów połowowych i zasobów oraz potrzeby uzyskania opinii naukowych w większym stopniu ukierunkowanych na odbudowę zasobów.**

Na podstawie tych działań LIFE przewidziało kilka kluczowych niedociągnięć, które, jak oczekiwano, miały zostać poruszone w ocenie: uporczywe niepowodzenia w realizacji celów społecznych i gospodarczych WPRyb, brak postępów w zakresie sprawiedliwego podziału możliwości połowowych, brak

zróżnicowanego zarządzania flotami przybrzeżnymi prowadzącymi połowy na małą skalę oraz nierównowagi strukturalnej w radach doradczych. LIFE ostrzegło również, że nie można zrozumieć słabości obowiązku wyładunku bez uwzględnienia nieodpowiedniego wdrożenia art. 17 – kwestii, którą konsekwentnie poruszaliśmy w trakcie całego procesu oceny.

Kolejny budżet KE (WFR) w kontekście oceny WPRyb

Istotnym wydarzeniem, które miało miejsce równolegle z oceną WPRyb w 2025 r., było opublikowanie przez Komisję Europejską wniosku dotyczącego **wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2028–2032**. Wniosek ten przewidywał znaczącą restrukturyzację finansowania UE na rzecz rybołówstwa poprzez włączenie Europejskiego Funduszu Na rzecz Rybołówstwa i Akwakultury (EMFAF) do szerszego Krajowego i Regionalnego Funduszu Partnerstwa (NRPF). Zmiana ta rodzi istotne pytania dotyczące tego, w jaki sposób przyszłe wsparcie finansowe będzie zgodne z celami WPRyb, a w szczególności z jej zobowiązaniami społecznymi i środowiskowymi.

Dla organizacji LIFE propozycja wieloletnich ram finansowych stała się kluczowym elementem jej udziału w procesie oceny: organizacja podkreślała, że każda nowa struktura finansowania musi pozostać dostępna dla rybaków prowadzących działalność na małą skalę, wspierać praktyki o niewielkim wpływie na środowisko oraz gwarantować, że społeczności nadbrzeżne nie zostaną pominięte w sytuacji, gdy rybołówstwo konkuruje z ważniejszymi priorytetami krajowymi. W związku z tym LIFE wykorzystwała dyskusje w ramach oceny, aby podkreślić potrzebę stworzenia ram finansowania, które wzmacniają – a nie osłabiają – ambicję WPRyb, jaką jest zapewnienie sprawiedliwego, zrównoważonego i odpornego rybołówstwa w całej Europie.

Europejski pakt na rzecz oceanów i ustawa o oceanach

Organizacja LIFE z zadowoleniem przyjęła fakt, że w Pakcie na rzecz oceanów podkreślono znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw rybackich (SSCF) oraz uwzględniono postulat LIFE dotyczący utworzenia specjalnej rady doradczej ds. SSCF. W okresie poprzedzającym opublikowanie Paktu na rzecz oceanów organizacja LIFE zaangażowała się w szereg działań i wydarzeń wysokiego szczebla, w tym:

- Opublikowanie [stanowiska LIFE w sprawie](#) Paktu [o oceanach](#) w ramach [zaproszenia do zgłaszania uwag dotyczących Paktu o oceanach](#)
- Udział w okrągłym stole wysokiego szczebla „Dialog na temat rybołówstwa i oceanów – pomoc w opracowaniu Paktu o oceanach”.
- Wystąpienie w charakterze panelisty podczas wydarzenia wysokiego szczebla organizowanego przez Politico pt. „Walking the Talk on the European Oceans Pact”.

- W [przekonującym liście otwartym](#) skierowanym do Kolegium Komisarzy organizacja Low Impact Fishers of Europe (LIFE) wezwała Komisję Europejską do wzmocnienia proponowanego Europejskiego paktu oceanicznego poprzez umieszczenie w jego centrum rybaków prowadzących działalność na małą skalę i o niewielkim wpływie na środowisko.
- Wniosek przedłożony w ramach konsultacji Komitetu Regionów dotyczących „Wspólnej polityki rybołówstwa, Europejskiego paktu na rzecz oceanów oraz polityki morskiej i akwakultury Unii w ramach Krajowego i Regionalnego Funduszu Partnerstwa”.
- Udział w konferencji UNOC-3 oraz oficjalna inauguracja Paktu o oceanach w Nicei.

Organizacja LIFE z zadowoleniem przyjęła uznanie w Pakcie rybołówstwa na małą skalę o niewielkim wpływie na środowisko (SSCF) za priorytet, ale ostrzegła, że samo uznanie polityczne bez wiążących środków nie uratuje tego sektora.

(Marta Cavalle bierze udział w panelu z komisarzem UE Costasem Kadisem podczas wydarzenia wysokiego szczebla organizowanego przez Politico pt. „Walking the Talk on the European Oceans Pact”, 2025 r.)

Reforma podstaw naukowych zarządzania rybołówstwem

Głównym tematem roku 2025 były działania LIFE na rzecz reformy podstaw naukowych zarządzania rybołówstwem w ramach unijno-ICES-owskich wytycznych doradczych. Przez cały rok LIFE wzywała do przejścia na doradztwo ukierunkowane na odbudowę

oparte na zasadach ostrożności i podejściu ekosystemowym, w celu odbudowy wyczerpanych stad ryb. Organizacja wysłała wiele pism do DG MARE, w których nalegała na przyjęcie takiego podejścia i konsekwentnie podkreślała systemowe niedociągnięcia w obecnych ocenach ICES, które uniemożliwiają skuteczną odbudowę stad.

Organizacja LIFE opowiedziała się za wprowadzeniem monitoringu eDNA w odniesieniu do połowów przemysłowych, zwłaszcza tych przeznaczonych do produkcji mączki rybnej i oleju rybnego, jako środka służącego poprawie przejrzystości i dokładności danych. Zaproponowała również ograniczenie presji połowowej do 50% teoretycznego maksymalnego rocznego połowu ($0,5F_{msy}$) w przypadku gatunków ofiarnych z niższych poziomów troficznych o stosunkowo niskiej biomasy, a także zrewidowane progi biomasy wynoszące co najmniej 40% ich pierwotnej wielkości oraz bardziej zrównoważone biologiczne punkty odniesienia.

Oprócz pisemnych interwencji organizacja LIFE uczestniczyła w spotkaniach zainteresowanych stron ICES (MIACO), odniosła się do propozycji kwot połowowych na Morzu Bałtyckim oraz podpisała wspólny list wraz z organizacjami pozarządowymi i rybakami rekreacyjnymi, wzywający do opracowania lepszych, opartych na zasadzie ostrożności zaleceń, które wspierają wzrost i odbudowę stad. We wszystkich tych działaniach organizacja LIFE podkreślała, że obecny system nie pozwala na odbudowę wyczerpanych stad i musi zostać gruntownie przeprojektowany, aby zapewnić obfitość zasobów, a nie tylko zarządzać ich niedoborem.

Partnerstwo na rzecz transformacji energetycznej (ETP)

Organizacja LIFE nadal odgrywała kluczową rolę w ramach inicjatywy Partnerstwa na rzecz Transformacji Energetycznej (ETP), kierowanej przez Komisję Europejską, pełniąc funkcję koordynatora Grupy Roboczej ds. Rybołówstwa na Małą Skalę. Do zadań należało aktywne organizowanie spotkań grupy roboczej, angażowanie się w dyskusje w ramach grupy wsparcia oraz udział we wszystkich warsztatach, zapewniając, że głos rybaków prowadzących połowy na małą skalę i ich punkt widzenia pozostawały w centrum europejskiej agendy transformacji energetycznej. Do najważniejszych wydarzeń w ramach tego procesu należały:

- 7 kwietnia 2025 r. Partnerstwo na rzecz Transformacji Energetycznej zorganizowało dwa warsztaty w formacie hybrydowym poświęcone transformacji energetycznej i dekarbonizacji rybołówstwa w UE, z udziałem przedstawicieli i interesariuszy z trzech kluczowych sektorów. [Raport z warsztatów dotyczących rybołówstwa na małą skalę \(SSCF\)](#) można znaleźć tutaj
- 21 maja 2025 r., podczas Europejskiego Dnia Morza (EMD) w Cork w Irlandii, Partnerstwo na rzecz Transformacji Energetycznej (ETP) zorganizowało stacjonarne warsztaty „ ” , skupiające się na „Taking stock of the Energy

w kierunku planu działania”. Tutaj można znaleźć [sprawozdanie z warsztatów](#).

- Podczas spotkania EMD w Cork koordynatorzy grup wsparcia spotkali się również z komisarzem Costasem Kadisem, podczas którego LIFE otrzymało zadanie przedstawienia perspektyw SSCF oraz kluczowych kwestii uzgodnionych w imieniu całej grupy.
- W dalszej części roku LIFE uczestniczyło w konferencji w Helsinkach (Transformacja energetyczna w rybołówstwie – od wizji do działań – 4–5 listopada 2025 r.), gdzie ponownie wezwało do przyjęcia dostosowanych do potrzeb podejść i realistycznych harmonogramów transformacji energetycznej

W październiku, w wyniku czterech spotkań grupy roboczej ETP ds. rybołówstwa na małą skalę (SSCF) oraz przeprowadzonych dyskusji, organizacja LIFE przedłożyła Dyrekcji Generalnej MARE ostateczne, zatwierdzone [zalecenia tej grupy roboczej](#). Podkreślono w nich, że sektor rybołówstwa na małą skalę (SSCF) osiągnął punkt krytyczny w procesie upadku. W związku z tym konieczne jest wydanie wiążącego planu działania na rzecz wsparcia SSCF w Europie, aby zapewnić niezbędną pewność co do lepszej, stabilnej przyszłości, która będzie kluczowym czynnikiem nie tylko dla transformacji energetycznej, ale także dla odnowy pokoleniowej w tym sektorze. Jeśli tak się stanie, SSCF będzie w stanie nadal odgrywać wiodącą rolę w transformacji energetycznej dzięki już bardzo niskiemu śladowi węglowemu, co stworzy okazję do ożywienia sektora i zapewnienia lepszych warunków pracy. Priorytetowe traktowanie finansowania publicznego na rzecz transformacji energetycznej tego sektora (które jest wyodrębnione, znaczące, dostępne i dostosowane do jego potrzeb) ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia sprawiedliwych warunków konkurencji. [Pełny dokument](#) można znaleźć tutaj.

Pod koniec roku, w oparciu o wyniki prac różnych grup roboczych, 10 koordynatorów grup roboczych wzięło udział w kilku spotkaniach w celu uzgodnienia wspólnych uwag grup wsparcia ETP ds. rybołówstwa i akwakultury w UE, tak aby były one gotowe do opublikowania na początku 2026 r. Zobacz [dokument końcowy](#) tutaj.

(Marta Cavallé podczas prezentacji na wydarzeniu Partnerstwa na rzecz Transformacji Energetycznej, które odbyło się w ramach Europejskich Dni Morskich w Cork w 2025 r.)

(Marta Cavallé wraz z innymi koordynatorami grup roboczych Partnerstwa na rzecz Transformacji Energetycznej podczas spotkania z komisarzem Costasem Kadisem w Cork w ramach Europejskich Dni Morskich w 2025 r.)

Rozporządzenie w sprawie kontroli i odstępstwo dotyczące portów wymienionych w wykazie

Przez cały rok 2025 organizacja LIFE wyrażała poważne obawy dotyczące wdrażania nowego rozporządzenia w sprawie kontroli, a w szczególności odstępstwa zezwalającego statkom przemysłowym na wyładunek niesortowanych połowów w „portach wymienionych w wykazie”. LIFE ostrzegała,

, że stwarza to poważne zagrożenia dla przejrzystości i nakłada nieuczciwe obciążenia na rybaków prowadzących połowy na małą skalę, którzy muszą przestrzegać rygorystycznych limitów tolerancji wynoszących 10–20% oraz innych wymagających obowiązków sprawozdawczych. LIFE nadal apelowało o monitorowanie wyładunków przemysłowych za pomocą eDNA w celu zapewnienia właściwego nadzoru.

Kwestie te znalazły się w centrum uwagi, gdy rybacy prowadzący działalność na małą skalę w całej Hiszpanii zmobilizowali się, organizując demonstracje i strajk generalny. Chociaż popierają oni skuteczne kontrole, zwrócili uwagę na rozbieżność między przepisami a realiami rybołówstwa przybrzeżnego – na przykład na niepraktyczny wymóg zgłaszania zamiaru wejścia do portu z czterogodzinnym wyprzedzeniem lub ważenia połowów na pokładzie przy użyciu niepraktycznych środków, przy wąskich marginesach błędów, a co najniepokojniejsze – z narażeniem własnego bezpieczeństwa. Wzrosły również obawy związane z wdrażaniem narzędzi cyfrowych, a rybacy ostrzegali, że słabo przetestowane narzędzia i systemy, które nie zostały opracowane we współpracy z nimi, mogą powtórzyć niepowodzenia i przypadki niesprawiedliwości obserwowane w przypadku brytyjskiego systemu iVMS.

Przez cały rok organizacja LIFE podkreślała, że środki kontroli muszą być sprawiedliwe i proporcjonalne, a floty przemysłowe powinny podlegać takiej samej, jeśli nie większej kontroli jak sektor rybołówstwa na małą skalę, ze względu na wyższe ryzyko potencjalnych naruszeń z ich strony. Z drugiej strony cyfryzacja powinna być opracowywana wspólnie z rybakami, z naciskiem na wzmacnianie ich pozycji i wspieranie ich potrzeb, a nie skupiać się wyłącznie na kontroli.

Morskie planowanie przestrzenne i 12-milowa strefa regeneracyjna

Morskie planowanie przestrzenne (MSP) stało się centralnym filarem europejskiego zarządzania oceanami, mającym na celu zrównoważenie konkurujących ze sobą sposobów wykorzystania przestrzeni morskiej – od rybołówstwa i ochrony środowiska po energetykę morską i transport. W miarę jak strefy przybrzeżne stają się coraz bardziej zatłoczone, wyzwaniem jest zapewnienie, by planowanie przestrzenne wspierało regenerację ekologiczną i sprawiedliwość społeczną, a nie przyspieszało ekspansję przemysłową. W przypadku rybaków prowadzących działalność na małą skalę decyzje dotyczące MSP mają bezpośredni wpływ na dostęp do tradycyjnych łowisk, stan ekosystemów przybrzeżnych oraz rentowność źródeł utrzymania opartych na społecznościach lokalnych. Dlatego też LIFE działało na rzecz zapewnienia, by w tych procesach uwzględniono głosy rybaków o niewielkim wpływie na środowisko, a ich wiedza była wykorzystywana przy opracowywaniu polityki.

Przez cały rok 2025 organizacja LIFE aktywnie uczestniczyła w specjalnym dialogu na temat wdrażania planowania przestrzennego obszarów morskich (MSP), spotkaniach MSEG, wydarzeniach w ramach Tygodnia Oceanów oraz dyskusjach UNOC3 dotyczących zarządzania oceanami. Na tych forach organizacja LIFE

konsekwentnie opowiadała się za utworzeniem 12-milowej strefy regeneracyjnej zarezerwowanej dla rybołówstwa na małą skalę o niewielkim oddziaływaniu – przestrzeni, w której odbudowa ekologiczna i zarządzanie społecznościowe mogą współistnieć. Organizacja promowała ramy współzarządzania, które umożliwiają rybakom bezpośredni udział w podejmowaniu decyzji, oraz wzywała do uznania skumulowanego wpływu rozwoju energetyki morskiej na ekosystemy morskie i społeczności nadbrzeżne, podkreślając potrzebę przeprowadzenia rygorystycznych, niezależnych ocen oddziaływania środowiskowego i społeczno-gospodarczego. LIFE apelowała również do decydentów o jasne zdefiniowanie kompromisów między bezpieczeństwem żywnościowym a energetycznym, zapewniając, by przejście Europy na energię odnawialną nie odbywało się kosztem zrównoważonego rybołówstwa ani odporności obszarów przybrzeżnych.

Dzięki tym działaniom LIFE uczyniła rybaków prowadzących działalność na małą skalę kluczowymi partnerami „niebieskiej gospodarki” w kształtowaniu sprawiedliwej i regeneracyjnej przyszłości morskiej Europy.

Nowe podejście do rybołówstwa: wizja rybołówstwa o niewielkim wpływie na środowisko w Europie

W ciągu ostatnich dwóch lat program LIFE nawiązał współpracę z organizacją Seas at Risk (SAR) w celu utworzenia i zorganizowania grupy „Rethink Fisheries”, w skład której weszło szerokie grono zainteresowanych stron, w tym rybacy, sprzedawcy ryb, naukowcy oraz przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego. Wspólnie, poprzez spotkania bezpośrednie i online, grupa współtworzyła „wizję sprawiedliwego rybołówstwa o niewielkim wpływie na środowisko w Europie”, uwzględniającą aspekty środowiskowe, społeczne, kulturowe, gospodarcze i związane z zarządzaniem, aby przedstawić przyszłą wizję sektora rybołówstwa, który szanuje zarówno granice planety, jak i standardy społeczne.

Proces ten zakończył się w 2025 r. opublikowaniem [ostatecznej](#) wersji [dokumentu przedstawiającego wizję](#) oraz pakietu informacyjnego ([strona internetowa](#), [streszczenie wizji](#), [broszura](#) i [album zdjęć](#)), którego premiera odbyła się 2 grudnia w Parlamencie Europejskim, a gospodarzem wydarzenia był eurodeputowany Thomas Bajada.

Dokument jest obecnie otwarty na nowe poparcia i wsparcie. W połączeniu z opublikowanym wcześniej raportem [„Rybołówstwo na nową erę”](#), poświęconym alternatywnym modelom biznesowym rybołówstwa na małą skalę o niewielkim wpływie na środowisko, które są korzystne zarówno dla ludzi, jak i dla planety, stanowi on kluczowe wytyczne dotyczące polityki i najlepszych praktyk, mające na celu wywarcie wpływu na przyszłą wizję europejskiego rybołówstwa i akwakultury na rok 2040, którą Komisja Europejska ma przedstawić w 2026 r.

DZIAŁALNOŚĆ REGIONALNA: LIFE NA LINII BRZEGU

Pomimo ograniczonych zasobów rok 2025 był dla LIFE okresem intensywnego zaangażowania w działania regionalne. W basenach morskich całej Europy rybacy prowadzący działalność na małą skalę borykali się z rosnącą presją ekologiczną, ograniczonym dostępem do zasobów oraz coraz większą konkurencją o przestrzeń morską. LIFE ściśle współpracowało z członkami, aby bronić ich praw, wzmocnić ich głos oraz promować zrównoważone, niskoinwazyjne rybołówstwo dostosowane do lokalnych realiów.

Wzmocnienie reprezentacji w radach doradczych (wszystkie regiony)

Organizacja LIFE nadal rozszerzała swój udział w różnych radach doradczych (AC) i grupach doradczych. Konkretnie, w 2025 roku uzyskaliśmy status obserwatora w Grupie Ekspertów Państw Członkowskich ds. Polityki Morskiej (MSEG), co stanowi uzupełnienie naszego stałego udziału w BSAC i MEDAC. Uczestniczyliśmy również w posiedzeniach Inter-Ac. W ramach tych spotkań wspieramy naszych członków w koordynacji działań i strategicznym angażowaniu się w celu zabrania głosu w sprawach, które ich interesują, zgodnie z uzgodnionymi przez nas ogólnymi stanowiskami (wspomnianymi powyżej).

Pod wieloma względami rok 2025 stanowił punkt zwrotny w sposobie naszego udziału w radach doradczych, ponieważ – choć podmioty z sektora rybołówstwa na małą skalę (SSCF) z floty statków o długości poniżej 12 metrów, korzystające z narzędzi nieholowanych, mogą teoretycznie być reprezentowane przez różne stowarzyszenia w szeregu rad doradczych, głównie poprzez organizacje zrzeszające członków flot mieszanych – z naszego doświadczenia wynika, że faktyczna, dedykowana reprezentacja interesów SSCF oraz zaangażowanie podmiotów z tego sektora są bardzo ograniczone. W następstwie porozumienia Rady Dyrektorów LIFE na początku 2025 roku organizacja LIFE zaczęła nawoływać do utworzenia specjalnej rady doradczej ds. rybołówstwa na małą skalę, wzorując się na innych radach doradczych o zasięgu nieograniczonym do jednego regionu. Podobnie jak

Rada Doradcza ds. Połowów Pelagicznych lub Rada Doradcza ds. Akwakultury są w stanie skoncentrować zaangażowanie zainteresowanych stron na konkretnym segmencie floty lub interesach rybołówstwa, tak samo Rada Doradcza ds. SSCF umożliwiłaby rybakom prowadzącym rybołówstwo na małą skalę posiadanie forum, na którym ich specyficzne kwestie mogłyby być omawiane w ramach odpowiednich punktów porządku obrad dotyczących SSCF, zapewniając odpowiednie doradztwo Komisji i państwu członkowskiemu oraz poprawiając wyniki w zakresie zarządzania rybołówstwem i realizacji celów ochrony zasobów.

W nawiązaniu do pisma skierowanego do Julii Rubeck oraz jednostki DG Mare zajmującej się radami doradczymi, organizacja LIFE przedstawiła i omówiła ten pomysł podczas spotkania z komisarzem Kadisem. Warto zauważyć, że pomysł ten pojawił się w Pakcie Oceanicznym, w którym zaznaczono, że Komisja rozważy również utworzenie specjalnej Rady Doradczej ds. Rybołówstwa na Małą Skalę (SSCF).

Wywołało to silną negatywną reakcję wielu zainteresowanych stron, w tym kilku rad doradczych. LIFE nadal podtrzymuje swoje żądanie, kierując korespondencją i komunikaty w tej sprawie.

Region Morza Bałtyckiego i Morza Północnego

Kryzys na Morzu Bałtyckim i negocjacje w sprawie kwot połowowych

Rok 2025 był trudnym okresem dla regionu Morza Bałtyckiego. Organizacja LIFE potępiła niesprawiedliwy podział obciążeń, który wywiera nieproporcjonalną presję na rybaków prowadzących działalność na małą skalę, zawarty we wniosku Komisji Europejskiej dotyczącym uprawnień połowowych na Morzu Bałtyckim na rok 2026. Podkreśliliśmy, że to małe statki rybackie (SSCF), stanowiące 92% floty bałtyckiej, ponoszą największe cięcia, i wezwaliśmy do ograniczenia połowów pelagicznych prowadzonych na skalę przemysłową. LIFE ostrzegło również przed proponowanym 45-procentowym wzrostem kwoty szprot, który groził dalszym zachwianiem równowagi ekosystemu.

Przez cały rok organizacja LIFE aktywnie uczestniczyła w pracach grup redakcyjnych Baltfish, BSAC i ICES, opowiadając się za włączeniem śledzia z Morza Botnickiego do planu prac prezydencji szwedzkiej oraz podkreślając potrzebę zapewnienia dostępu do przyłowów dorsza dla narzędzi połowowych biernych. Promowała również stosowanie monitoringu eDNA w odniesieniu do przemysłowych wyładunków przeznaczonych do produkcji mączki rybnej i oleju rybnego.

Ostateczna decyzja Rady — przyznająca 97% połowów na Morzu Bałtyckim śledziowi i szprotowi, z czego zdecydowana większość jest przeznaczona do przetwórstwa przemysłowego — potwierdziła obawy LIFE dotyczące nierówności strukturalnych. Decyzja ta

Region w kryzysie – i rok nieustannych działań rzeczniczych

- **Marzec:** Członkowie organizacji LIFE spotkali się z komisarzem Kadisem w Simrishamn. Wraz z Bengtem Larssonem (SYEF) i Stefanem Nordinem (Kustfiskarna Bottenhavet PO) wezwali komisarza do zajęcia się problemem ekologicznej katastrofy w Morzu Bałtyckim oraz nieproporcjonalnym obciążeniem, jakie spoczywa na rybakach prowadzących działalność na małą skalę. Podkreślili, że „poradzimy sobie z niskimi kwotami, ale nie z kolejnymi zamknięciami połowów”, zwracając uwagę na niesprawiedliwość zamknięcia połowów dorsza obowiązującego od 2019 roku.
- **Maj:** LIFE uczestniczyło w charakterze obserwatora w posiedzeniu grupy redakcyjnej ICES ds. opinii, wyrażając obawy, że opinia naukowa – zalecająca dalsze zamknięcia połowów kluczowych stad – nie może wspierać odbudowy zasobów w obecnych warunkach. LIFE ostrzegło, że

proponowane	70 000 ton	wzrost	połowów	spowod
			połowów	owałyby
w ogromnym stopniu		fabrykom	fabrykom mączki	nadmors
	przyniosło	rybnej,	a nie	kim
by				
społeczności.				
- **Czerwiec:** LIFE zakwestionowała proponowane zwiększenie kwot szprota na forum Baltfish, wzywając do zagwarantowania dostępu do przyłowów dorsza dla narzędzi biernych, wprowadzenia monitorowania eDNA w odniesieniu do wyładunków przemysłowych oraz uwzględnienia śledzia z Morza Botnickiego w planie prac prezydencji szwedzkiej.
- **Wrzesień:** Opublikowano propozycje kwot połowowych dla Morza Bałtyckiego na rok 2026, a organizacja LIFE publicznie skrytykowała propozycję Komisji dotyczącą nałożenia najgłębszych cięć na flotę SSCF — mimo że flota ta stanowi 92%

floty i odnotowała 36-procentowy spadek wartości połowów w latach 2018–2022.

- **Październik:** LIFE wyraziło głębokie rozczarowanie decyzją Rady Ministrów w sprawie kwot połowowych na Morzu Bałtyckim, zgodnie z którą 97% całkowitego połowu przeznaczono na śledzia i szprot, z których większość wykorzystuje się do produkcji mączki rybnej i oleju, co pogłębia nierówności strukturalne i utrudnia odbudowę stad.
- **Październik:** Koordynator LIFE na region Bałtyku udzielił wywiadu w szwedzkim radiu na temat przyłowów łososia w rybołówstwie przemysłowym. Podkreślił potrzebę stosowania nowoczesnych narzędzi monitorujących, takich jak eDNA, w celu oceny przyłowów łososia i ochrony wrażliwych populacji.
- **Listopad:** LIFE wzięło udział w konferencji poświęconej przyszłości wspólnej polityki rybołówstwa (CFP), zorganizowanej przez grupę polityczną S&D. LIFE podkreśliło potrzebę badań naukowych, które „przywrócą więcej ryb do morza”, oraz zwróciło uwagę na rozbieżność między obecnymi modelami naukowymi a realiami rybołówstwa na małą skalę.

Działania na rzecz poprawy dostępu do rynków w regionie

W październiku połowy śledzia jednego z członków LIFE zostały odrzucone przez przetwórcę z powodu bariery rynkowej spowodowanej certyfikatem MSC – zezwalającym na sprzedaż wyłącznie śledzia złowionego trawlerami posiadającymi certyfikat MSC. Incydent ten podkreślił pilność i znaczenie prac LIFE nad Systemem Gwarancji Partycypacyjnej (PGS) dla rybołówstwa na małą skalę (SSCF).

Dzięki współpracy LIFE z łańcuchami dostaw i restauracjami, której podstawą jest PGS, wsparliśmy restaurację w opracowaniu wytycznych dotyczących zrównoważonego pozyskiwania ryb, uwzględniających perspektywę rybaków prowadzących rybołówstwo na małą skalę, tak aby ich dostęp do rynku nie był ograniczany przez certyfikaty stron trzecich, takie jak MSC. Restauracja Seafood Gastro w Sztokholmie wybrała własne, bardziej pragmatyczne kryteria pozyskiwania ryb, uwzględniające lokalną wiedzę rybaków. Organizacja LIFE nawiązała również kontakt między restauracją a drobnymi rybakami spośród naszych szwedzkich członków, co doprowadziło do tego, że restauracja zaczęła kupować ryby bezpośrednio od nich i nawiązała stałą współpracę bez pośredników.

Region Morza Śródziemnego i Morza Czarnego

Wzmocnienie tradycyjnych form zarządzania i ochrona źródeł utrzymania społeczności nadbrzeżnych

Małe przedsiębiorstwa rybackie z regionu Morza Śródziemnego i Morza Czarnego nadal borykały się z ogromną presją wynikającą ze zmian klimatycznych, konkurencji o przestrzeń oraz przemysłowych praktyk połowowych. LIFE ściśle współpracowało z członkami, aby promować współzarządzanie, chronić różnorodność połowów oraz zapewnić sprawiedliwy dostęp do zasobów.

Nadal angażujemy się jako oficjalny interesariusz w pracach komitetów współzarządzania w Katalonii (Hiszpania), zwłaszcza w komitetach zajmujących się mątwami (opartym na połowach) oraz Cap de Creus (opartym na obszarze). Ponadto uczestniczyliśmy w corocznym spotkaniu komitetu współzarządzania wysp Pitiuses na Balearach (Hiszpania).

Wreszcie nadal uczestniczymy w pracach komitetu organizacyjnego [Forum SSCF](#) przy GFCM – inicjatywy, która stanowi odpowiedź na zalecenia zawarte w Regionalnym planie działania na rzecz rybołówstwa na małą skalę w Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym (RPOA-SSCF), mającym na celu oferowanie wsparcia rybakom prowadzącym połowy na małą skalę oraz pracownikom sektora rybnego w celu dalszego rozwijania ich zdolności i umiejętności w zakresie zrównoważonego rybołówstwa na małą skalę oraz środków utrzymania.

Region Atlantycki

- **Maj:** Irlandzcy członkowie LIFE spotkali się z komisarzem Kadisem, aby poruszyć pilne kwestie zgłaszane przez rybaków prowadzących rybołówstwo na małą skalę w regionie Atlantyku. Podkreślili oni potrzebę odnowy pokoleniowej, niszczyielski wpływ zamknięcia połowów rdzawca na źródła utrzymania w strefie przybrzeżnej, bariery w dostępie do finansowania organizacji producentów oraz brak sprawiedliwego dostępu do kwot dla młodych rybaków wchodzących do sektora.
- **Czerwiec:** Organizacje LIFE i IIMRO z zadowoleniem przyjęły zaktualizowaną rekomendację ICES dotyczącą rdzawca, w której zalecono TAC na poziomie 3 310 ton — co stanowiło znaczącą zmianę w stosunku do poprzedniej rekomendacji przewidującej zerowy TAC, która w praktyce doprowadziła do zamknięcia przybrzeżnego połowu na wędki ręczne. Zmiana ta stanowiła istotny krok w kierunku przywrócenia stabilności społeczności nadbrzeżnych zależnych od tego stada.
- **Wrzesień:** Podczas konferencji „*Les Assises de la Pêche et de la Mer*” prezes LIFE, Gwen Pennarun, wyraziła zaniepokojenie niedociągnięciami w ocenach ICES dotyczących labraksa, rosnącym wykorzystaniem „czteropanelowych włoków” o dużej szerokości otworu, działających pod pozorem włoków dennych,

działających jednak jak trawlerzy pelagiczne (które są zakazane) na wodach przybrzeżnych, a także na potrzebę wzmocnienia pozycji rybaków w celu współzarządzania ich tradycyjnymi łowiskami.

- Irlandzka Rada Rybołówstwa opublikowała raport ujawniający kluczowe paradoksy w irlandzkim sektorze SSCF: mimo że SSCF stanowi 84% statków, odpowiada jedynie za 7% mocy silników; zapewnia 56% krajowego zatrudnienia w rybołówstwie (mierzonego w ekwiwalentach pełnego czasu pracy); i pozostaje segmentem floty o największej efektywności paliwowej. Pomimo spadających przychodów zysk brutto wzrósł, głównie dzięki nieopłacanej pracy rodzinnej. Organizacja LIFE wykorzystała te ustalenia, aby opowiedzieć się za ukierunkowanym wsparciem i formalnym uznaniem wkładu społeczno-gospodarczego sektora SSCF.

PROJEKTY I INNOWACJE

Rok 2025 przyniósł znaczący postęp w całym portfolio projektów LIFE. Od cyfryzacji po walkę z gatunkami inwazyjnymi, od transformacji energetycznej po rybołówstwo regeneracyjne – program LIFE promował praktyczne rozwiązania wspierające rybaków stosujących metody o niewielkim wpływie na środowisko oraz wzmacniające odporność obszarów przybrzeżnych.

Fish-X: Cyfryzacja na rzecz sprawiedliwego i zrównoważonego rybołówstwa

Przez cały rok 2025 program LIFE aktywnie przyczyniał się do realizacji projektu Fish-X, którego celem było opracowanie narzędzi cyfrowych do monitorowania statków i raportowania połowów zgodnie ze zmienionym rozporządzeniem w sprawie kontroli. Podczas końcowych warsztatów, które odbyły się w kwietniu w Parlamencie Europejskim, program LIFE podkreślił, że cyfryzacja musi służyć rybakom, a nie stanowić dla nich obciążenie, zwracając uwagę na znaczenie przyjaznych dla użytkownika systemów, które odzwierciedlają realia działalności na małą skalę i zapewniają wiele korzyści.

Wcześniej w tym roku, podczas konferencji i targów Fish-X w marcu, LIFE z zadowoleniem przyjęła plan działania Fish-X na rzecz transformacji cyfrowej i podkreśliła potrzebę prowadzenia inkluzywnych procesów projektowych kierowanych przez rybaków. Organizacja podkreśliła, że skuteczna innowacyjność zależy od współpracy z tymi, którzy korzystają z tych narzędzi na morzu.

Fish-X ostatecznie pokazało, że rybacy prowadzący działalność na małą skalę nie pozostają w tyle w europejskiej transformacji cyfrowej – wręcz przeciwnie, są jej liderami, gdy technologia jest projektowana z uwzględnieniem ich potrzeb i doświadczeń.

Kobylka okrągła: jak przekształcić gatunek inwazyjny w szansę

W 2025 roku LIFE dołączyło do projektu mającego na celu ocenę potencjału komercyjnego inwazyjnego gatunku babki okrągłej dla rybaków prowadzących połowy na małą skalę na Morzu Bałtyckim. Znaczna część tych prac polegała na zarządzaniu próbnymi połowami w okresie od kwietnia do czerwca z udziałem rybaków zatrudnionych na podstawie umów w Szwecji i Niemczech, które wykazały obiecujące wskaźniki połowów i minimalny przyłów. Po zakończeniu sezonu LIFE zajął się gromadzeniem danych, odnotował zainteresowanie rynku – jedna z ekskluzywnych restauracji włączyła babkę okrągłą do swojego menu degustacyjnego – oraz zorganizował transport mrożonych próbek z Niemiec do Instytutu Bezpieczeństwa Żywności, Zdrowia Zwierząt i Środowiska (BIOR) na Łotwie w celu przeprowadzenia analizy zanieczyszczeń, a następnie przekazał zbiory danych terenowych Szwedzkiemu Uniwersytetowi Nauk Rolniczych (SLU).

Oprócz kwestii logistycznych w ramach projektu LIFE zbadano rozwój rynku oraz opłacalność ekonomiczną stałego rybołówstwa. We współpracy z organizacją Submariner Network w ramach projektu LIFE przeprowadzono ankietę wśród rybaków, hurtowników i szefów kuchni w celu określenia wymagań dotyczących łańcucha wartości. Aby zebrać dodatkowe informacje, w listopadzie przedstawiciele projektu LIFE wzięli udział w wizycie studyjnej na Litwie, podczas której zapoznali się z rybołówstwem przybrzeżnym, zakładami przetwórczymi i modelami biznesowymi, a wstępne wyniki zaprezentowali podczas serii webinarium „*The Business Case of a Blue Economy*”.

(Zdjęcie z wizyty studyjnej @Aksel Ydrén/LIFE, Litwa, 2025 r.)

Działania te dostarczyły danych dotyczących praktycznych aspektów i barier rynkowych związanych z potencjalnym połowem babki okrągłej. Dzięki udokumentowaniu logistyki połowów i wymagań łańcucha wartości prace LIFE w 2025 r. stanowią punkt odniesienia dla dalszej oceny zarówno zarządzania ekologicznego, jak i opłacalności ekonomicznej dla rybaków prowadzących połowy przybrzeżne na małą skalę.

Program LIFE odgrywa kluczową rolę w projekcie Interreg dotyczącym komercyjnego połowu i wprowadzania na rynek babki okrągłej na Morzu Bałtyckim.

Seaglow: Innowacje na rzecz rybołówstwa odpornego na zmiany klimatu

W 2025 r. LIFE kontynuowało swoje silne zaangażowanie w projekt SEAGLOW, kierując działaniami komunikacyjnymi i upowszechniającymi, a jednocześnie odgrywając aktywną rolę zarówno w pakietach roboczych dotyczących polityki, jak i modeli biznesowych. Jako lider pakietu roboczego ds. komunikacji LIFE koordynowało działania informacyjne za pośrednictwem wielojęzycznej strony internetowej projektu, kanałów mediów społecznościowych, współpracy z mediami oraz udziału w wydarzeniach, pomagając w podnoszeniu świadomości na temat innowacyjnych rozwiązań mających na celu zmniejszenie zużycia paliwa i emisji gazów cieplarnianych w rybołówstwie na małą skalę.

Program LIFE wniósł również znaczący wkład w opracowanie ram politycznych i regulacyjnych mających na celu wsparcie transformacji energetycznej rybołówstwa na małą skalę na Morzu Bałtyckim i Północnym. Dzięki konsultacjom z zainteresowanymi stronami oraz współpracy z rybakami program LIFE pomógł zidentyfikować bariery techniczne, ludzkie i regulacyjne utrudniające dekarbonizację oraz przyczynił się do opracowania zaleceń politycznych mających na celu ułatwienie wdrażania technologii niskoemisyjnych.

Ponadto program LIFE wraz ze swoimi partnerami rozpoczął przygotowania do prac mających na celu wsparcie opracowania realnych modeli biznesowych na rzecz wdrażania i powielania innowacyjnych technologii w rybołówstwie na małą skalę. Zadanie to ma zostać zrealizowane do 2026 r. i obejmie angażowanie społeczności rybackich oraz zainteresowanych stron w dyskusje na temat możliwości rynkowych, potrzeb inwestycyjnych, wdrażania technologii oraz długoterminowej opłacalności rozwiązań w zakresie dekarbonizacji. Dzięki tym działaniom LIFE pomoże zapewnić, że innowacje w ramach projektu będą nie tylko skuteczne pod względem technicznym, ale także ekonomicznie wykonalne i możliwe do przeniesienia na inne społeczności rybackie w całej Europie.

Wszystkie te działania przyczyniają się do zwiększenia widoczności projektu Seaglow, wspierają zaangażowanie zainteresowanych stron oraz przyczyniają się do wytyczenia sprawiedliwej i praktycznej ścieżki prowadzącej do dekarbonizacji europejskiej floty rybołówstwa na małą skalę.

(Partnerzy projektu Seaglow podczas drugiego spotkania konsorcjum. Szwecja, 2025 r.)

System gwarancji partycypacyjnych (PGS) dla rybołówstwa na małą skalę (SSCF)

Przy wsparciu firmy Patagonia program LIFE opracował strategiczny plan działania mający na celu ustanowienie systemu gwarancji partycypacyjnej (PGS) dla rybołówstwa o niskim wpływie na środowisko.

Komisja redakcyjna spotkała się wielokrotnie i pracowała nad przygotowaniem dokumentacji niezbędnej do realizacji takiego programu, w tym: wspólnej wizji i podstawowych zasad, aspektów operacyjnych PGS, biznesplanu oraz harmonogramu.

Wniosek został przedstawiony Walnemu Zgromadzeniu LIFE i zatwierdzony. Konieczne są jednak dalsze prace nad doprecyzowaniem szczegółów dotyczących aspektów operacyjnych systemu PGS, biznesplanu oraz mechanizmów weryfikacji, które planujemy sfinalizować w 2026 roku.

W międzyczasie sekretariat LIFE kontynuuje zbieranie funduszy na ten projekt, abyśmy mogli przejść do fazy testów i wdrożenia. Jest to strategiczna inicjatywa mająca na celu wsparcie naszych członków w poprawie dostępu do rynku, wspieranie sprawiedliwych i zrównoważonych systemów żywnościowych oraz zapewnienie wiarygodnej, dostępnej alternatywy dla systemów certyfikacji stron trzecich, które są przeznaczone dla flot przemysłowych.

KOMUNIKACJA, WYDARZENIA I CZŁONKOSTWO

Rok 2025 był przełomowy pod względem widoczności LIFE, zasięgu działania i zaangażowania członków. Dzięki wydarzeniom wysokiego szczebla, międzynarodowym konferencjom,

ukierunkowaną komunikację oraz strategiczne sojusze, LIFE umocniło swoją rolę jako wiodący głos europejskich rybaków prowadzących działalność na małą skalę i o niewielkim wpływie na środowisko.

Współpraca z prasą i mediami

PRACA PREZENTOWANA W

Fish Focus, The
Skipper, Fisker
Forum, La
Nazione
The Fishing Daily,
Mundus Maris, Through
the Gaps, Industrias
Pesqueras, Europa
Press
La Vanguardia,
Teleprensa,
Cantabria Liberal,
Diario Siglo XXI

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE MEDIALNE

Kwoty połowowe na
Bałtyku – artykuł 17
Sprawiedliwe rybołówstwo
Reforma doradztwa
naukowego Przydział
tuńczyka błękitnopłetwego
Transformacja
energetyczna Wykluczenie
rybołówstwa
przybrzeżnego z rynku

PROCESY WEWNĘTRZNE I ZARZĄDZANIE

Wzrost liczby członków i wzmocnienie zarządzania

Rok 2025 był rokiem, w którym struktury zarządzania LIFE wykazały swoją przydatność, odgrywając kluczową rolę w strategicznym rozwoju organizacji. Podczas gdy liczba naszych członków nadal rośnie pod względem liczby reprezentowanych organizacji i krajów, LIFE wzmocniło również swoje zarządzanie, organizując zgromadzenie wyborcze i odnawiając skład zarządu.

Nowi członkowie: Norwegia i Portugalia dołączają do LIFE

W październiku organizacja LIFE powitała stowarzyszenie Norges Kystfiskarlag, reprezentujące ponad 400 statków o niewielkim wpływie na środowisko. Ich przystąpienie wzmacnia obecność LIFE w Europie Północnej oraz umacnia współpracę transgraniczną na Morzu Północnym.

W grudniu LIFE powitało również organizację Marsempre, reprezentującą xx małych statków rybackich z Portugalii. Cieszymy się, że jest to pierwsza organizacja członkowska z tego kraju, dzięki czemu LIFE jest obecnie obecne w 18 państwach członkowskich.

Odnowienie składu zarządu i wybór nowego prezesa

W listopadzie w Brukseli odbyło się zgromadzenie wyborcze, które odbyło się bezpośrednio po forum „Make Fishing Fair”. Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem, o czym świadczyła duża liczba kandydatów ubiegających się o stanowiska.

Wybrano nowy zarząd, reprezentujący wszystkie baseny morskie, który obecnie składa się z następujących osób:

Imię i nazwisko	Stanowisko	Stowarzyszenie	Kraj
Morze Śródziemne i Morze Czarne			
Federico Gelmi	Dyrektor	Stowarzyszenie Rybaków z Pantellerii	Włochy
Kazimir Bogović	Dyrektor	Stowarzyszenie Małych Rybaków Przybrzeżnych Adriatyku	Chorwacja
Macarena Molina	Skarbnik	Pescartes	Hiszpania
Morze Bałtyckie i Morze Północne			
Bengt Larsson	Sekretarz	SYEF	Szwecja
Kasia Stepanowska	Dyrektor	Grupa Darłowska Producentów Ryb i Armatorów	Polska
Erik Meyer	Dyrektor	Związek Ochrony Rybołówstwa w Szlezwiku-Holsztynie	Niemcy
Atlantyk			
Gwen Pennarun	Prezes	Stowarzyszenie Rybaków Łowiących na Wędkę Ręczną z Bretanii	Francja
Seamus Bonner	Dyrektor ds. miejsc wspólnych (Północny Atlantyk)	IIMRO	Irlandia
Bally Philp	Dyrektor ds. miejsc wspólnych (Północny Atlantyk)	SCFF	Wielka Brytania
Sandra Amezaga	Dyrektor ds. miejsc współdzielonych (Południowy Atlantyk)	Mulleres Salgadas	Hiszpania
David Pavon	Dyrektor ds. miejsc wspólnych	Cofradia el Hierro	Hiszpania

	(Południowy		
	Atlantyk)		

Wybór nowego zarządu należy przyjąć z zadowoleniem, ponieważ odzwierciedla on dobrze wyważoną mieszankę zarówno starych, jak i nowych stowarzyszeń, przy poprawie równowagi płci (30% kobiet) oraz przy obecności jednej dyrektorki w każdym basenie morskim.

Dzięki odświeżonemu składowi zarządu LIFE z niecierpliwością oczekuje na kontynuację swojej misji wzmacniania pozycji rybaków prowadzących działalność na małą skalę oraz promowania zrównoważonego rybołówstwa o niewielkim wpływie na środowisko i wysokiej wartości społeczno-gospodarczej w całej Europie.

Sekretariat LIFE zwiększa swoje możliwości

W 2025 roku LIFE wzmocniło swój sekretariat, aby lepiej wspierać członków i reagować na rosnące wymagania operacyjne i polityczne. Do zespołu dołączył **Aksel Ydrén, koordynator projektu ds. Morza Bałtyckiego**, wnosząc praktyczne doświadczenie w zakresie rybołówstwa rzemieślniczego, zwłaszcza w zakresie certyfikacji produktów. Będzie on wspierał działania na Morzu Bałtyckim i Północnym, ze szczególnym uwzględnieniem projektu Round Goby.

Jednocześnie program LIFE zakończył poszukiwania pełnoetatowego **specjalisty ds. administracji i finansów**, mianując **Claudię Cantele Silvę** w celu wzmocnienia systemów wewnętrznych oraz zapewnienia solidnego zarządzania finansowego i administracyjnego z biura w Brukseli. Objęła ona stanowisko w 2026 r.

Te nowe etaty znacznie zwiększają zdolność programu LIFE do zapewniania wysokiej jakości wsparcia, koordynacji i działań rzeczniczych w całej Europie.

PODSUMOWANIE FINANSOWE ZA ROK 2025 I BUDŻET NA ROK 2026

Sytuacja finansowa LIFE w 2025 r.

W 2025 r. finanse LIFE wykazały stały postęp w zakresie dywersyfikacji przychodów i nawiązywania nowych partnerstw. **Z 2024 r. przeniesiono kwotę 216 328 euro** w ramach budżetów wieloletnich. W 2025 r. LIFE uzyskało **dodatkowe 319 856 euro przychodów**, z czego największą część stanowiła nasza pięcioletnia dotacja od Velux Fonden (170 000 euro). Nowe wsparcie od firmy Patagonia (46 000 euro) na rzecz naszej Sieci Młodzieżowej stanowiło ważny krok w angażowaniu społecznie odpowiedzialnych przedsiębiorstw, natomiast fundusze unijne (41 000 euro) na projekt „Round Goby” oraz finansowanie z funduszu Telos (40 000 euro) pomogły wzmocnić

potencjału administracyjnego i finansowego LIFE. Łącznie, po zsumowaniu środków przeniesionych z poprzedniego roku i uzyskanych przychodów, **LIFE dysponowało kwotą 536 184 euro** na realizację swoich działań w ciągu całego roku.

Wydatki w 2025 r. wyniosły **łącznie 419 315 euro**, co było zgodne z tempem rozwoju i zakresem działalności LIFE. **Koszty osobowe** wzrosły w porównaniu z rokiem 2024 r. w związku ze zwiększeniem potencjału organizacyjnego, w tym zatrudnieniem kierownika projektu „Round Goby” na region Morza Bałtyckiego (w całości finansowanego ze środków UE) oraz pełnoetatowego specjalisty ds. administracji i finansów, którego zatrudnienie było wspierane przez organizację Telos. **Koszty ogólne i koszty bieżące** nieznacznie wzrosły, głównie z powodu wynajmu sal konferencyjnych na potrzeby rozmów kwalifikacyjnych, opłat za obsługę płac oraz wyposażenia dla nowych pracowników. **Wydatki na działania projektowe** znacznie wzrosły, ponieważ LIFE rozszerzyło swoją działalność poprzez takie inicjatywy jak „Round Goby”, „Seaglow” i „PGS”, a kampania „Make Fishing Fair” spowodowała dodatkowe koszty podróży i tłumaczeń.

Po uwzględnieniu wszystkich przychodów, wydatków oraz środków przeniesionych z 2024 r. LIFE zamknęło rok 2025 z saldem bankowym w wysokości **116 869 euro**.

Budżet na rok 2026

Wraz z nadejściem roku 2026 dalsze inwestycje w dywersyfikację przychodów pozostają niezbędne. Znaczna część tych postępów wynika z nowych i strategicznych relacji, takich jak współpraca z Tanka, oraz odnowionej współpracy z długoletnimi partnerami, takimi jak Waterloo. Oczekuje się, że znaczna część przychodów LIFE w 2026 r. będzie pochodzić ze środków unijnych, co odzwierciedla silne zaangażowanie organizacji w bieżące możliwości finansowania oraz projekty wspierające transformację rybołówstwa na małą skalę w całej Europie.

Jednocześnie ta zależność podkreśla potrzebę dalszego poszerzania bazy finansowej w celu zapewnienia dostępu do elastycznych środków podstawowych. W związku z wygaśnięciem w 2026 r. funduszy Velux – które historycznie stanowiły kluczowe źródło elastycznego wsparcia – LIFE aktywnie opracowuje propozycje, w których priorytetem jest **finansowanie podstawowe i długoterminowa odporność finansowa**, kładąc podwaliny pod zrównoważony wzrost i zmniejszenie ryzyka koncentracji.

Przewiduje się, że w latach 2025–2026 dochody wzrosną o +80%, podczas gdy **wydatki wzrosną o +23%**. Wyższe tempo wzrostu dochodów wynika głównie z rozbieżności czasowych: w przypadku niektórych projektów środki otrzymane w 2026 r. pokrywają wydatki poniesione już w poprzednich latach

(np. Round Goby, Seaglow), podczas gdy w przypadku innych odzwierciedlają one przewidywane wkłady od darczyńców na pokrycie wieloletnich wydatków, które będą realizowane w ciągu najbliższych kilku lat (np. Velux, Tanka).

Poniżej znajduje się kompleksowy **przegląd wyników finansowych za rok 2025**, a także **budżet na rok 2026**:

Rachunek zysków i strat	Wyniki rzeczywiste 2025	Budżet 2026	R/R
(a) Dochody ogółem	319 855,68	540 868,04	69%
Dotacje / darowizny	317 556,68	537 768,04	69%
Patagonia	45 574,24		-100%
Tylko jeden	21 220,61	27 312,61	29%
Fundacja Velux	85 000,00	85 000,00	
Fundusz Velux II	85 000,00	85 000,00	
Projekt „Round Goby”	40 761,83	202 772,87	397%
Satelity lokalizacyjne Collecte		1 998,09	
Seaglow		67 126,23	
FLMD	40 000,00		-100%
Tanka		35 000,00	
Waterloo		18 558,24	
OAK		15 000,00	0%
Składki członkowskie	2 299,00	3 100,00	35%
Składki członkowskie	2 299,00	3 100,00	35%
(b) Łączne wydatki	(419 314,71)	(514 669,28)	23%
Wynagrodzenia	(286 694,37)	(353 996,77)	23%
Biuro w Brukseli	(104 285,20)	(149 618,74)	43%
Biuro ds. regionu Morza Śródziemnego	(69 640,41)	(69 540,05)	0%
Biuro w Szwecji	(112 768,76)	(134 837,98)	20%
Koszty ogólne i bieżące	(39 183,64)	(42 880,04)	9%
Koszty ogólne biura w Brukseli	(12 612,15)	(11 034,04)	-13%
Biuro OH w regionie Morza Śródziemnego	(4 265,32)	(5 530,00)	30%
Biuro OH w Szwecji	(3 293,88)	(6 626,00)	101%

Koszty ogólne	(19 012,29)	(19 690,00)	4%
---------------	-------------	-------------	----

Działania projektowe	(93 436,70)	(117 792,47)	26%
Praca w terenie, gromadzenie danych i badania	(10 605,00)	(9 391,96)	-11%
Koszty osobowe	(11 118,03)	(13 000,00)	17
Komunikacja i działania informacyjne	(4 998,01)	(6 535,12)	31%
Rady doradcze	(2 757,73)	(1 440,00)	-48%
Zaangażowanie interesariuszy i współtworzenie	(16 173,49)	(47 227,82)	192%
tworzenie			
Koszty podróży i utrzymania	(47 784,44)	(40 197,57)	-16
Wynik netto za rok (a + b)	(99 459,03)	26 198,76	-126%

Przepływy pieniężne	Wyniki rzeczywiste 2025	Budżet 2026	R/R
Wynik netto za rok	(99 459,03)	26 198,76	-126%
Środki pieniężne dostępne z poprzednich okresów	216 328,14	116 869,09	-46
Środki pieniężne dostępne na koniec roku	116 869,11	143 067,85	22%

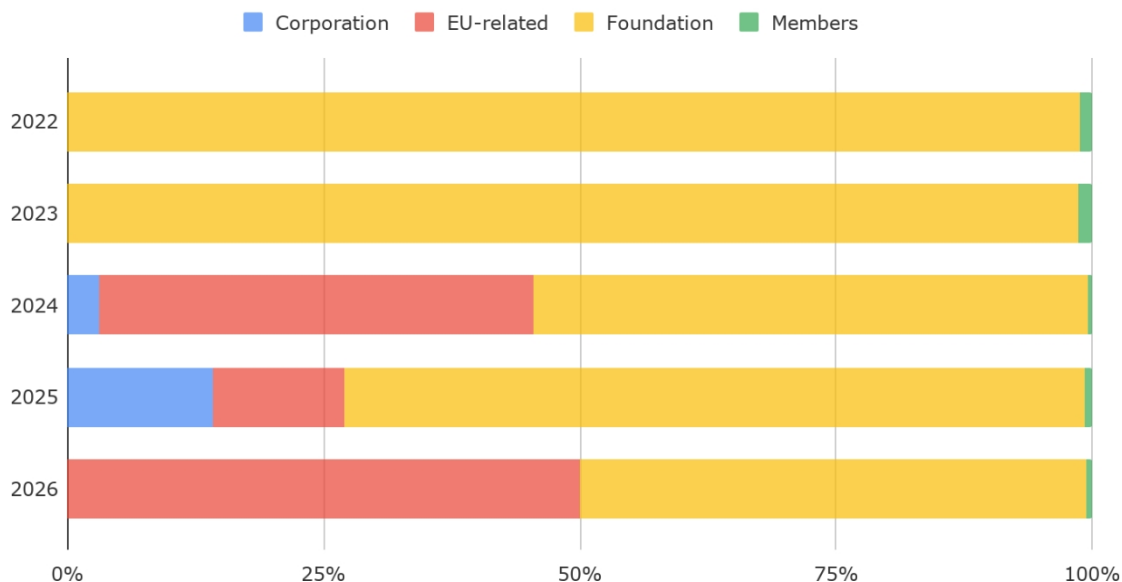
***Uwaga:** Dane te odzwierciedlają księgowość zarządczą i mogą różnić się od sprawozdań finansowych LIFE sporządzanych zgodnie z przepisami. Oficjalna rachunkowość finansowa opiera się na belgijskich zasadach dotyczących ujmowania przychodów i rozliczeń międzyokresowych, natomiast niniejszy przegląd przedstawia przychody i koszty operacyjne na potrzeby wewnętrznego zarządzania i może nie być ujęty zgodnie z tymi samymi zasadami.*

Finansowanie

W ciągu ostatniej dekady organizacja LIFE znacznie zdywersyfikowała swoje źródła finansowania. W początkowych latach działalności organizacja opierała się głównie na fundacjach filantropijnych jako głównym źródle wsparcia. Od tego czasu LIFE z powodzeniem rozszerzyła zakres źródeł finansowania, korzystając z programów UE, partnerstw korporacyjnych oraz składek członkowskich. Ta szersza gama podmiotów finansujących wzmacnia odporność finansową LIFE i stanowi podstawę jej długoterminowych ambicji strategicznych.

Jak pokazuje poniższy wykres (a) „Źródła finansowania według rodzaju podmiotu finansującego”, LIFE dysponuje obecnie bardziej zrównoważonym portfelem, który obejmuje fundusze unijne oraz wkłady od przedsiębiorstw działających zgodnie z zasadami społecznej odpowiedzialności, takich jak Patagonia.

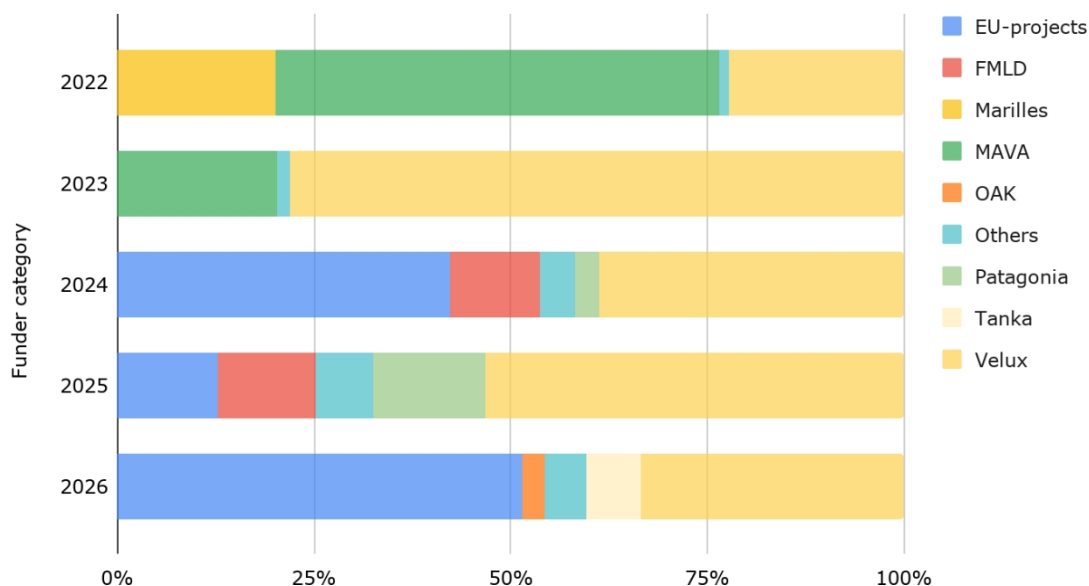
(a) Funding sources per type of funder

Struktura finansowania, jak widać na wykresie **(b) „Struktura finansowania według podmiotów finansujących”**, nadal ewoluowała w pozytywnym kierunku, odzwierciedlając nieustanne wysiłki LIFE na rzecz dywersyfikacji źródeł dochodów i wzmocnienia dostępu do finansowania podstawowego. W 2026 r., mimo że około połowa dochodów LIFE nadal ma pochodzić z dotacji unijnych – zazwyczaj mniej elastycznych i powiązanych z konkretnymi projektami – organizacja aktywnie rozszerza swoją sieć partnerów i sympatyków.

Nawiązując nowe relacje z fundacjami filantropijnymi, darczyńcami korporacyjnymi i partnerami o podobnych celach, LIFE kładzie podwaliny pod bardziej zrównoważoną i odporną strukturę finansowania. Działania te mają na celu zapewnienie stabilnej bazy finansowania podstawowego oraz zmniejszenie ryzyka koncentracji, gwarantując długoterminową stabilność finansową i niezależność.

(b) Funding mix per funder

PERSPEKTYWY NA ROK 2026

Rok 2026 będzie przełomowy dla przyszłości rybołówstwa na małą skalę w Europie. Zbieżność oceny Wspólnej Polityki Rybołówstwa (WPRyb), „Wizji rybołówstwa i akwakultury do 2040 r.”, ustawy o oceanach, przeglądu dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej, planu działania na rzecz transformacji energetycznej oraz negocjacji w sprawie kolejnego budżetu UE ukształtuje ramy regulacyjne, finansowe i środowiskowe dla tego sektora w nadchodzącej dekadzie.

Najwyższym priorytetem LIFE jest zapewnienie unijnego planu działania na rzecz rybołówstwa łodziowego. Organizacja będzie opowiadać się za włączeniem tego planu działania do ustawy o oceanach, popartego wiążącym harmonogramem wdrażania i mierzalnymi wynikami, aby zapewnić konkretny postęp w tym sektorze.

Sprawiedliwy dostęp do zasobów rybnych pozostaje głównym celem. LIFE będzie naciskać na wdrożenie art. 17 zgodnie z pierwotnym zamierzeniem, w tym na zapewnienie wiążących, wyodrębnionych uprawnień połowowych dla rybaków prowadzących rybołówstwo na małą skalę oraz bardziej sprawiedliwy podział praw dostępu.

Morskie planowanie przestrzenne musi chronić obszary przeznaczone dla rybołówstwa o niewielkim wpływie na środowisko. LIFE będzie opowiadać się za utworzeniem obszarów rybołówstwa regeneracyjnego, preferencyjnym dostępem do strefy przybrzeżnej o szerokości 12 mil morskich dla rybołówstwa na małą skalę oraz

środki zapobiegające coraz większemu wypieraniu tego sektora z przestrzeni przez konkurencyjne działania w ramach „niebieskiej gospodarki”.

Wzmocnienie współzarządzania poprawi zarządzanie rybołówstwem. Organizacja będzie nadal promować formalne uznanie i wzmocnienie „Prud’homies” oraz innych tradycyjnych systemów współzarządzania jako skutecznych modeli zarządzania na rzecz zrównoważonego rybołówstwa.

Transformacja energetyczna musi wspierać rybołówstwo na małą skalę, a nie stanowić dla niego obciążenia. LIFE będzie monitorować wdrażanie planu działania na rzecz transformacji energetycznej oraz zmienionego rozporządzenia w sprawie kontroli rybołówstwa, promując innowacje i jednocześnie dbając o to, by nowe wymogi były proporcjonalne i finansowo wykonalne dla sektora.

System gwarancji partycypacyjnych poprawi możliwości rynkowe. Realizacja strategicznej mapy drogowej i zapewnienie finansowania na wdrożenie pilotażowe będą kluczowym kamieniem milowym na drodze do zapewnienia dostępnej alternatywy dla przemysłowych systemów certyfikacji oraz wzmocnienia zrównoważonych systemów żywnościowych.

Odnowa pokoleniowa ma kluczowe znaczenie dla przyszłości sektora. LIFE będzie nadal działać na rzecz lepszego dostępu młodych rybaków do szkoleń, finansowania i możliwości połowowych, a jednocześnie uruchomi sieć LIFE Youth Network w celu wzmocnienia przywództwa, transferu wiedzy oraz długoterminowej odporności sektora.

Silniejsze partnerstwa zwiększą wpływ sektora. Poszerzanie grona członków oraz budowanie sojuszy ze społeczeństwem obywatelskim, naukowcami, fundacjami i innymi producentami surowców o niewielkim wpływie na środowisko wzmocni potencjał rzeczniczy i będzie sprzyjać tworzeniu bardziej odpornego i zrównoważonego sektora surowcowego.